

Cl. V. C. 14. Nr.

159. B. e. 10. R. 2.

153978

**T H E S E S
T H E O L O G I C Æ**

02

**EX TRACTATU
DE JUSTITIA, ET JURE.
DE CONTRACTIBUS**

153978

**ITEM,
RESTITUTIONE, ET VOTO,**

Q U A S

Anno Domini 1763. publicè defensas Tersacti
TER SANCTÆ
GRATIARUM VIRGINI,
SPECULO JUSTITIÆ,
SEDI SAPIENTIÆ,

M A R I Æ,

REGINÆ OBRIZO VATICANO CORONATÆ

**M A N C I P I U M
ADVOCATÆ FIDELISSIMÆ**

C L I E N S

MAGISTRÆ SAPIENTISSIMÆ

D I S C I P U L U S

P. F. GELASIUS VOSICH, Ord. Min. Strict. Obf. S. P. N.

Francisci Sacro-Sanctæ Theologiæ actualis Lector
& Disputationis Præses

D. D. D.

objectis occurrent

R. R. F. F. CAPISTRANUS GSUNT, & ANDREAS
GLAVADANOVICH, ejusdem Sacri Seraphici Instituti
professi, Ss. Theol. auditores.

L A B A C I, typis JOANNIS GEORGII HEPTNER, Inclyc.
Provinc. Carniolis Typographi.

153-378

THEOLOGICAL

DE JUSTITIA RE RE
ET VITAE

153978

GRATIARUM

MASSACHUSETTS

N 899/1971

030051848

I.
qua
tam
tum
nom
deb
feu
cep
alte
va
cen
est.

I. **J**ustitia est constans, & perpetua voluntas jus suum unicuique tribuens: L. Justitia D. de J. & J. Aut si majoris, est habitus respiciens per se honestatem æqualitatis, quæ reperitur in operatione debita ex jure stricto alterius,

II. dividitur in legalem, commutativam, & distributivam tamquam in partes subjectivas, inter se specie distinctas,

III. legalis non est dicenda complexum omnium virtutum, sed est ab aliis virtutibus quibusvis specie discreta,

IV. est tamen eadem essentialiter sive consideretur ut *nomothetica* est, sive ut ministerialis.

V. Objectum materiale remotum Justitiæ sunt res, quæ debentur ex jure activo alterius, proximum verò est actio, seu operatio, per quam tales res alteri debitæ tribuuntur,

VI. objectum ejus formale quod est jus passivum, acceptum pro æqualitate inter debitum unius, & jus activum alterius, formale verò quo, seu ratio formalis specificativa sub qua est honestas specialis prædictæ æqualitatis, relucens in operatione externa justa, qua alteri, quod suum est, tribuitur ex jure stricto alterius.

VII. Juris realis præcipua species est dominium, cujus subjecta capacia sunt DEUS, ter O. M.: Angeli, & homines etiam infideles, peccatores, pueri ante usum rationis, amentes, filii familias, uxores, & servi,

VIII. non autem Religiosi solemniter professi, in particulari,

IX. incapacitas porrò hæc in ipsis non oritur ex natura status Religiosi, nec ex natura voti, aut ejus solemnitate, nec ex intentione voventis, sed provenit ex sola lege positiva Ecclesiæ,

X. in communi tamen tales domini non sunt incapaces, si excipias Fratres Minores, regulam S. P. Francisci in sua puritate profitentes.

XI. Quorum paupertas probat, usum simplicem facti in rebus unico etiam usu primario, & principali consumptibilibus à dominio talium rerum separari posse, non obstante *Extrav. Joann. xxii. incip. Ad conditorem Canonum.*

XII. Hoc tamen constituto asserere minimè intendimus. Christum, & Apostolos nihil proprii habuisse, id enim contententes meritò hæretici audiverunt *Extrav. Joann. xxii. incip. Cum inter nonnullos.*

XIII. Unde etiam falsitatis apertæ arguimus illos, qui dicebant Nicolaum III. in sua Decretali incip. *Exiit*, qui *seminat*, contrarium ei, quod definivit Joannes, docuisse.

XIV. Bona Clericorum beneficiariorum quadruplicia esse possunt, uti patrimonialia, & quasi, parsimonialia, & merè Ecclesiastica, priorum trium, sicut & merè Ecclesiasti-

stasticorum *necessariorum* perfectum dominium, ac illimitatam de iis disponendi facultatem habent:

XV. At verò Ecclesiasticorum *superfluatorum* tantum abest, ut dominium verum habeant, ut potius ex justitia sint obligati eadem in pias causas applicare, & si profanè expenderint, omnino teneantur ad restitutionem:

XVI. quæ in re, aut in voto est ipsis ad salutem necessaria, non quidem necessitate mediæ, sed præcepti duntaxat.

XVII. Nihil tamen prohibet, quin Clerici beneficiarii sufficiens patrimonium habentes possint eo ad victum non uti, & vivere ex bonis Ecclesiasticis.

XVIII. De objecto jam domini dicimus, unum hominem posse cadere sub dominio alterius hominis, idque pluribus modis, ut jure belli (

XIX. illi tamen, qui bello etiam justo Servi effecti sunt, nil vetat, quin ulnis ambabus, jure postliminii, fugam amplecti licitè possint) nativitate, condemnatione, emptione,

XX. vitæ verò, vel membrorum homo dominus non est, undè meritò damnati sunt hæretici Circumcelliones martyrii genus asserentes, se ipsum perimere,

XXI. immò nec Respublica, aut Princeps est Dominus proprietatis vitæ subditorum. Quare insontem autoritate etiam publicâ occidere iniquum est.

XXII. Famæ tamen, & honoris dominium homo habet.

XXIII. Modi acquirendi dominia rerum sunt plures, quatuor hic exponimus. *Primò occupationem*, per quam animalia, quæ sub nullius sunt dominio, vel pristinam recuperaverunt libertatem, fiunt primò occupantis, nec capiens præcisè ex captura animalium tenetur aliquid restituere, etiam si talis captura, puta venatio &c. fuisset prohibita.

XXIV. *Secundo inventionem*, quæ licet suffragetur in rebus, quæ dominum non habent, non tamen in iis, quæ illum habent, licet hic ignoretur. Unde res incertæ, quarum dominus, post adhibitam diligentiam, non comparet, ab inventore retineri minimè possunt, sed sunt ex justitia in pauperes, aut alios pios usus erogandæ.

XXV. *Tertiò præscriptionem*, quæ, si legitima fuerit, vim obtinet non solum in exteriori justitiæ, sed etiam in interiori conscientiæ foro, & quidem non in iis solum, quæ quis oneroso, sed etiam in aliis, quæ gratuito titulo comparavit.

XXVI. *Quartò contractum*, qui propriè sumptus definitur, *mutuus duorum saltem consensus sensibilibiter expressus, mutuum inducens ex justitia commutativa obligationem*:

XXVII. qui quidem consensus ad valorem contractus humani formalis essentialiter debet esse interior, unde ille, qui solum ostendit per signa externa se contrahere, & non consentit internè, verè non contrahit, nec ex vi talis contractus obligatur.

XXVIII. Quod si in contractu quopiam error circa substantiam accidat, contractus jure naturæ, & positivo erit nullus, sive error fuerit antecedens, sive consequens:

XXIX. non item erit nullus, immò utroque jure, naturæ scilicet, & positivo, erit validus, si error, aut dolus accidisset circa qualitatem accidentalem, etiam si error fuisset antecedens, & causam dans contractui (modò talis qualitas non fuerit in pactum deducta, ut conditio) claudicare tamen, atque rescindi posse talem contractum, utrò fatemur.

XXX. Metus quoque quantumcunque gravis, siue justè, siue injustè, & ad extorquendum consensum incusatus, plerosque contractus non invalidat, saltem jure naturæ, poscente tamen æquitate tales per sententiam judicis sunt rescindendi.

XXXI. Vota libertatem nobis à Christo assertam non tollunt, ut perperam asseruit Petrus Martyr lib. de vot. & cœlib. eidemque ex parte concinentes Calvinus, & Lutherus, quare in Evangelica quoque lege homines vovere laudabiliter, & meritoriè possunt.

XXXII. In eorum tamen votis, etiam solemnibus Castitatis, & Religionis Papa dispensare potest.

XXXIII. Votum Jephthæ Jud. 11. erat de filia, non autem de quocunque alio animali,

XXXIV. & quidem de filia immolanda non per mortem civilem, quatenus DEO consecrata fuisset per virginitatis votum, & ab hominum commercio separata, ut tenent Hebræi interpretes, & quidam Recentiores Ecclesiastici Scriptores, sed verè per mortem corporalem.

XXXV.

XXXV. Num autem Jephthe sive per nuncupationem, sive per executionem voti sui peccaverit? integrum nobis relinquit Scriptura, ut in ea re quisque, quod sibi visum fuerit, arbitretur, nos interim ad eam tuendam propendimus sententiam, quæ illum cum Sancto Chryostomo hom. 14. ad pop. à peccato excusat, quippe factus est super Jephthe Spiritus Domini - - & votum votit Domino. Jud.

Cap. II.

O. A. M. D. G.

